

Elżbieta Błotnicka-Mazur

PROJEKTY ARCHITEKTONICZNE

BOHDANA KELLES-KRAUZEGO

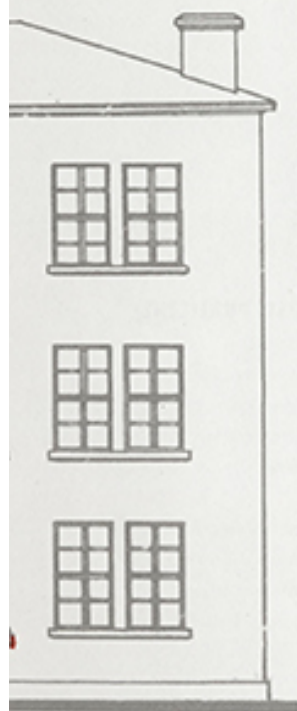
W ZASOBIE ARCHIWUM PAŃSTWOWEGO W LUBLINIE
I INNYCH ZBIORACH ARCHIWALNYCH

LUBLIN 2011

65 SZKOŁY

11 Szkoła Powszechna w Bychawie	66
12 Gimnazjum Sióstr Urszulanek w Lublinie i obiekty gospodarcze (rozbudowa)	73
13 Gimnazjum im. Zamoyskiego w Lublinie (rozbudowa)	78
14 Szkoła Powszechna w Głusku	82
15 Szkoła Powszechna w Dzierżkowicach	86
16 Szkoła Rolnicza w Kijanach (odbudowa)	90
17 Szkoła Powszechna w Kielczewicach Dolnych	94
18 Szkoła Powszechna w Ostrowie	100
19 Szkoła Powszechna w Sobieszczanach	104
20 Szkoła Powszechna w Bystrzejowicach	108
21 Szkoła Powszechna w Jastkowie	112
22 Szkoła Powszechna w Melgwi	116
23 Szkoła Powszechna w Motyczu	120
24 Szkoła Powszechna w Rudniku	124
25 Szkoła Powszechna w Rurach Jezuickich	128
26 Szkoła Powszechna w Piaskach	132
27 Szkoła Powszechna nr 2 w Krasniku	134

139 KOŚCIOŁY

28 Kościół parafialny w Leszkowicach	140
29 Kościół parafialny w Ostrowku	144
30 Kościół parafialny w Kłodnicy Dolnej	148
31 Kościół parafialny w Starej Wsi	152
32 Kościół parafialny w Olbiecinie	156

161 ORGANISTÓWKI

33 Organistówka w Bełżycach	162
34 Organistówka w Melgwi (przebudowa)	166
35 Organistówka w Kieżnicy Jarej	170

Spis treści

Przedmowa	11
Wprowadzenie	13

19 BUDOWLE UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

01 Szpital w Bełżycach (przebudowa)	20
02 Łaźnia Miejska na Bronowicach w Lublinie	24
03 Remiza dla straży ogniowej w Chodlu	30
04 Poczta Główna w Lublinie (przebudowa)	34
05 Urząd Pocztowy nr 2 w Lublinie	40
06 Dom Strażacki w Lublinie	44
07 Sanatorium przeciwgruźlicze w Krasnobrodzie	48
08 Budynek dla Zarządu Gminnego w Bychawie	52
09 Budynek dla Zarządu Gminnego w Mełgwi	56
10 Budynek dla Zarządu Gminnego w Piaskach (rozbudowa)	60

175 DOMY MIESZKALNE

36	Dom mieszkalny Jankiela Jugolda i Chaima Dreszera w Piaskach	176
37	Dom mieszkalny Goldy Peltzman w Piaskach (odbudowa)	180
38	Dom mieszkalny Szulima Szajnringera w Piaskach	184
39	Dom mieszkalny Abrama Akersztejna w Piaskach	188
40	Dom mieszkalny i warsztat ślusarski Wisza Cymermana w Piaskach	192
41	Dom mieszkalny Marka Karpińskiego w Piaskach	196
42	Dom mieszkalny Franciszki Kobylańskiej w Piaskach	200
43	Dom mieszkalny Andrzeja Szulakowskiego w Piaskach	204
44	Dom mieszkalny Florentyna Kotlińskiego w Piaskach	208
45	Dom mieszkalny Stanisława Piluchy w Piaskach	212
46	Pałac w Jakubowicach Murowanych (przebudowa)	216
47	Kamienica przy ul. Królewskiej 8 w Lublinie (nadbudowa)	220
48	Dom przy ul. Głowackiego 11 w Lublinie	224
49	Dom Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej Urzędników Państwowych przy ul. Chopina 8 w Lublinie	228
50	Dom Spółdzielni Mieszkaniowej „Jedność” przy ul. Chopina 24 w Lublinie	234
51	Dom przy ul. Lisa-Kuli 10 w Lublinie	238
52	Dom przy ul. Lisa-Kuli 12 w Lublinie	242
53	Dom przy ul. Lisa-Kuli 13 w Lublinie	246
54	Dom przy ul. Lisa-Kuli 14 w Lublinie	250
55	Dom przy ul. Lisa-Kuli 16 w Lublinie	254
56	Dom przy ul. Poniatowskiego 6 w Lublinie	258
57	Dom przy ul. Poniatowskiego 8 w Lublinie	262
58	Dom przy ul. Poniatowskiego 10 w Lublinie	266
59	Dom przy ul. Poniatowskiego 12 w Lublinie	270
60	Dom przy ul. Weteranów 22 w Lublinie	274
61	Dom przy ul. Weteranów 24 w Lublinie	278
62	Dom przy ul. Głowackiego 20 w Lublinie	282

287 BUDOWNICTWO GOSPODARCZE

63	Zakład Przetworów Owocowych Braci Dadejów w Krzczonowie	288
64	Warsztat ślusarski Szuła Pogody w Piaskach	292
65	Fabryka gwoździ i drutu Kazimierza Grafa w Lublinie (rozbudowa)	296
66	Młyn motorowy R. Kryski w Bychawie	300
67	Rzeźnia w Bychawie	304

309 INNE PROJEKTY

68	Pałac-Hotel Bristol w Krakowie	310
69	III Dom Techników we Lwowie	312
70	Kasa Oszczędności w Sanoku	314
71	Willa przy ul. Ogrodowej 4 w Lublinie	316
72	Willa „Głota” przy ul. 1 Maja w Nalęczowie	320
73	Dom przy ul. Grottigera 8 w Lublinie	324
74	Dom Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników Państwowych przy ul. Solnej 5 w Lublinie	328
75	Konwikt księży studentów KUL w Lublinie	332
76	Dwór w Rakowicach	334

Przedmowa

Wirtualne świadectwa przeszłości od dawna budziły spore zainteresowanie badaczy i amatorów historii, jednak w ostatnich latach zaczęły cieszyć się szczególnie dużą popularnością. Być może w jakiś sposób przyczynia się do tego rozwój tzw. kultury obrazkowej, która tworzy klimat sprzyjający obserwowaniu różnego rodzaju znaków ikonicznych i osłaja z ich obecnością, ale niemały wpływ na to zjawisko należy przypisać też niespotykanemu wcześniej postępowi technicznemu w tworzeniu i rozpowszechnianiu owych znaków. Dziś dzięki Internetowi, technologii cyfrowej i ogólnie dostępnym urządzeniom elektronicznym, zwłaszcza tym przeznaczonym do osobistego użytku, jak choćby telefony komórkowe z funkcją fotografowania i filmowania, można łatwo tworzyć, utrwalać, przetwarzać i rozpowszechniać różnego rodzaju obrazy. Nic więc dziwnego, że w tej ogólnej kulturze obrazu i możliwości technologicznych wzrasta nasze zainteresowanie również dawnymi zabytkami ikonograficznymi.

W tym nurcie znalazła się także ikonografia Lublina, którą dziś niestety nielato ocenić zarówno pod względem ilości, jak i form zachowanych obiektów. Wiadomo, że jest bogata, różnorodna i ciekawa. Poznajemy ją coraz lepiej, ale wciąż daleko nam do jej pełnego opisu czy choćby podstawowej inwentaryzacji, o czym świadczą coraz to nowe odkrycia tak pojedynczych zabytków, jak też ich większych grup lub nawet całych zespołów. Dotychczasowa wiedza, na szczęście stale uzupełniana, porwała jednak w ikonografii Lublina dostatek – warte głębszej refleksji – zjawisko ludzkiej aktywności na polu utrwalania wizerunku miasta, jego obiektów i ludzi w różnych czasach, sytuacjach, somach, gestach i pozach.

O znaczeniu lubelskiej ikonografii decyduje także jej długa historia, którą rozpoczynają pierwsze zachowane malowidła ściennie przedstawiające widok późnośredniowiecznego miasta. Z czasem powiększała się ilość przedstawień, a także ich technika i forma. W cza-

sach nowożytnych panoramę Lublina chętnie przedstawiano w ilustracji książkowej. W tym okresie pojawiają się też pierwsze obrazy kartograficzne miasta, które już niestety nie będą towarzyszyć jego historii, coraz częściej dopiero od początku XIX wieku. W XIX stuleciu wraz z nowoczesnym państwem i jego instytucjami nadzwyczajnie pojawia się też dokumentacja architektoniczna w postaci planów i projektów budowlanych. W niespotykanym wcześniej stopniu do utrwalenia i upowszechnienia wizerunku miasta i jego mieszkańców przyczyniły się karty pocztowe w postaci widokówek, które w ciągu półtora wieku – aż do dziś – miały setki, jeśli nie tysiące edycji. Jeszcze bardziej masowy charakter w rozwoju ikonografii Lublina miało zastosowanie fotografii, która stopniowo stała się techniką utrwalania obrazu miasta zarazem powszechną, jak i indywidualną, a przez to trudną do pełnej rejestracji. Na koniec jeszcze raz trzeba wspomnieć o malarstwie, uprawianym w całym okresie dziejów lubelskiej ikonografii, dzięki